

SANTIAGO CUCURELLA

Recuperar el Consell de Cent

Amb la recuperació de la Generalitat de Catalunya, que administra una part de les competències que el nostre país va perdre el 1714, la majoria de partits es van donar per satisfets, llevat dels independentistes. És cert que aital recuperació no ha significat en cap cas el retorn als catalans de la sobirania, ni del reconeixement del dret a decidir sobre el nostre futur, o sobre un aspecte tan important com el de determinar què cal fer-ne, dels diners que paguem en concepte d'impostos; però fa vint anys, igual que ara, una part molt important de ciutadanes i de ciutadans considera que el procés de restitució de les institucions suprimides pels decrets de Nova Planta, mai abolits, ha culminat.

L'amnèsia històrica és greu, perquè obliden el Consell de Cent. Durant aquests darrers vint anys, el debat, sovint crispat, sobre l'organització territorial de Catalunya ha estat present. El Parlament ha aprovat noves lleis sobre el cas, però el nou marc presenta dues mancances fonamentals: la descentralització del govern de la Generalitat en regions o vegueries, prevista per l'estatut, i l'administració de l'enorme ciutat que s'estén del·là els límits del municipi de Barcelona i que coneixem per Àrea Metropolitana.

No és pas la meua intenció de tractar avui de la recuperació de les vegueries, sinó —aprofitant que enguany es commemora el 750è aniversari del municipi de Barcelona i la creació pel rei Jaume I d'un consell que es pot considerar l'embrió del Consell de Cent— de referir-me a aquesta institució que, a parer meu, convenientment actualitzada, podria donar resposta a les necessitats que planteja el fet d'administrar el *contium* urbà barceloní, sense caure en l'obsolet sistema d'annexió de municipis confinants ni en la creació d'organismes com l'extinta Corporació Metropolitana de Barcelona (CMB), d'origen franquista, molt poc representativa de la realitat plurimunicipal de l'àrea que administrava i que, alhora, exercia un poder polític inapropiat per a un organisme la finalitat del qual havia de ser estrictament administrativa. Cap partit que governés la Generalitat de Catalunya no hauria acceptat un contrapoder d'aquestes característiques, tal com ara reconeixen els mateixos que administraven la CMB quan proposen la creació d'un organisme que gestioni i coordini eficaçment les competències en urbanisme, cicle hidràulic i transport dels municipis de la conurbació barcelonina. Tanmateix, ni amb la fàcil ex-

clusa de la imminent celebració d'eleccions municipals, cap força política no s'atreveix a reclamar la restitució del Consell de Cent.

Per quin motiu el catalanisme de totes les tendències reivindica la figura de Pau Claris i no la del conseller Joan Fiveller, la Generalitat i no pas el Consell de Cent? El 1249, el rei Jaume I, seguint el model valencià, va implantar a Barcelona el sistema de paers com a màximes autoritats municipals al costat del batlle i del veguer. Un sistema semblant s'instaurà a Lleida, Balaguer, Agramunt, Tàrraga i Cervera. En el cas barceloní, fins el 1258 els paers foren quatre, que escollien vuit prohoms perquè els assessoressin. Posteriorment van ser substituïts per vuit consellers assessorats per dues-centes persones (82 "ciutadans honorats", 14 mercaders i 104 menestrals), fins que el 1265 el nombre de consellers va quedar reduït a quatre i el d'assessors a cent, tal com indica el nom de la institució.

En un arriscat paral·lelisme entre allò que va succeir entre la Corporació Metropolitana i la Generalitat, no ignoro que el Consell de Cent va contrarestar el poder dels representants reials en el govern de la ciutat i que, als darrers temps, va ser un instrument de poder en mans de les oligarquies locals barcelonines, però la institució per ella mateixa, plenament democratitzada, podria servir per donar resposta a les múltiples necessitats que planteja l'administració municipal de la meitat de la població de Catalunya que es concentra en menys d'un 20% del territori.

Amb motiu de l'aniversari de la constitució del municipi de Barcelona s'ha constituït una Associació Consell de Cent formada per una vuitantena de persones de totes les ideologies que han estat regidors de l'Ajuntament barceloní del 1979 ençà. Ara, més enllà d'organitzar actes testimonials, seria bo que tots aquests polítics, que han demostrat sensibilitat per la qüestió, obrissin l'associació a regidors dels quaranta-set municipis que històricament van ser "carrers de Barcelona" i als de pobles i ciutats que avui ho són de manera real i no pas figurada, i incidissin en els partits respectius perquè, superant el folclorisme i la nostàlgia, el Consell de Cent tornés a esdevenir un organisme eficaç de govern i una peça cabdal del nostre patrimoni polític nacional.

*Historiador i president de Contrapunt
(Associació UNESCO)*